

KARLSTADS KOMMUN

VÅRD- OCH OMSORGSFÖRVALTNINGEN

Äldre sektionen - Fysioterapeuterna

Projekt Välfärdsteknologi

Karlstads kommun har ett EU projekt (Interreg) pågående tillsammans med ett antal kommuner i Värmland, Sverige och ett antal i Norge. Det ska pågå under tre år och startades i januari 2016.

(På facebook finns beskrivning med namnet Forum Välfärdsteknologi)

Kognitivt stöd för äldre - Tryggsäck

Tryggsäck är ett koncept för att visa kognitivt stöd i form av enkla smarta kognitiva hjälpmedel/prylar som underlättar i vardagen.

Utgångspunkten är att man på ett enkelt sätt ska visa på och tillgängliggöra enkla kognitiva hjälpmedel/saker som gör att man kan fortsätta vara självständig och som underlättar i vardagen. Konceptet är i första hand tänkt att inspirera, ge kunskap om och få upp ögonen för de produkter som man som medborgare själv kan hitta i vanliga butiker.

Kognitiva hjälpmedel Tryggsäck-väska

Personal ska kunna ta med tryggsäcken vid besök hos kund/medborgare. Innehållet ska vara enkla, smarta saker, tips och idéer på kognitivt stöd som möjliggör ökad eller bibehållen självständighet och underlättar i vardagen. Kognitivt stöd är allt som gör det lättare att förstå, minnas, tänka, planera, välja samt hantera tid.

Kognitiva hjälpmedel Tryggsäck- monter

Monter/montrar där tryggsäckens innehåll ska visas upp, montrarna ska finnas på olika offentliga platser där våra medborgare finns och rör sig. Montern ska innehålla bilder på stöd, smarta lösningar, tips och exempel på produkter som man kan prova, klämma och känna på.

Förutsättningar (tekniska och personella)

Förutsättningar för hur/vad vi kan tillgängliggöra och visa upp vid besök hos medborgare och på offentliga platser ska utredas vidare.

Personella resurser, vem ska kunna ha med sig tryggsäcken vid besök hos medborgare och vilken kompetens krävs för detta. Arbetsprocesserna för hur det ska gå till behöver ses över. För medborgare utan insatser kan det handla om demensteamet, fixarservice, bovärdinnor på trygghetsboende, arbetsterapeuter. För medborgare som har hemtjänstinsatser kan det handla om arbetsterapeuter i hemtagningsteamet och inom hemrehab, bovärdinnor på trygghetsboende eller omvårdnadspersonal. Frågan om vem som ska kunna ta med tryggsäck med kognitivt stöd vid besök hos medborgare behöver utredas vidare.

Beskriv behovet av tjänsten

Kognitiv nedsättning kan yttra sig på många olika sätt till exempel

- Svårt att förstå
- Svårt att planera
- Svårt att minnas
- Kommer för sent eller alldeles för tidigt
- Ständigt letande efter saker
- Ständigt stressad
- Kommer inte igång

Svårigheterna gör det svårt att själv i olika aktiviteter svar på frågorna:

- Vad?
- Var?
- När?
- Hur?
- Hur länge?
- Hur mycket?
- Vad kommer sedan?

Kan vi med enkla smarta kognitiva hjälpmedel enligt konceptet tryggsäck hjälpa kunder/medborgare att få svar på dessa frågor i samband med olika aktiviteter i vardagen leder det till ökad självständighet och livskvalitet.

Att få stöd av kognitiva hjälpmedel kan innebära minskad belastning på anhöriga som vårdar.

Ökad eller bibehållen självständighet kan också innebära minskade kostnader för personal. Man klarar sig längre i hemmet utan hjälp eller man klarar vissa saker längre med rätt kognitivt stöd.

Kognitivt stöd för äldre enligt tryggsäcken som koncept vänder sig till medborgare i ordinärt boende med eller utan insatser från kommunen.

Kommunikation och information

Ökad livskvalitet genom ökad eller bibehållen självständighet. Kognitivt stöd - tryggsäcken visar på och inspirerar till att hitta smarta enkla lösningar i vardagen vilket ger medborgaren möjlighet att själv påverka sin egen eller sin anhöriges livssituation.

Målgrupp för kommunikation och information är omvårdnadspersonal, bovårdinnor, demensteam, arbetsterapeuter och enhetschefer.

När konceptet är testat och vi har en modell för att arbeta med kognitivt stöd för äldre enligt konceptet tryggsäck behöver vi arbeta fram ett informationsmaterial för kunder och medborgare.

Vilken lösning (tjänst) ska prövas

Innehållet i tryggsäck kognitivt stöd för äldre behöver utredas och testas för att vi ska fylla säcken med de hjälpmedel som kan passa många och som är enkla att visa upp och enkla att ta till sig. Kognitivt stöd bygger i mångt och mycket på en stark individanpassning. Utmaningen är att hitta smarta enkla kognitiva hjälpmedel/tips som man inte behöver vara arbetsterapeut för att visa upp. Hjälpmedlen syftar till att:

- Förebygga framtida förluster av funktion eller förmåga
- Förbättra eller vidmakthålla funktion eller förmåga
- Kompensera för nedsatt eller förlorad funktion och förmåga att klara det dagliga livet

Demensteamet med sina olika professioner kan vara lämpliga att prova först. I nästa steg är tanken att någon personalgrupp i hemtjänsten eller bovårdinnor på trygghetsboende ska kunna ha med sig en tryggsäck med kognitivt stöd. När innehållet testats skapas en monter med temat kognitivt stöd som ska kunna visas upp i offentliga miljöer.

Etisk konsekvensanalys samt juridik

Integriteten bevaras då kunden ges förutsättningar till ökad eller bevarad självständighet.

Vad kan vi visa upp/tillgängliggöra utan att vi marknadsför en viss produkt?

Kan vi visa på var produkterna finns att tillgå/köpa?

Produkter som inte längre förskrivs-hur kan vi hantera detta?

Kan vi erbjuda enkla smarta kognitiva hjälpmedel/saker mot en avgift/hyra? (dels produkter som finns via den gemensamma nämnden men också produkter som inte finns via den gemensamma nämnden).

Förskrivningsbara kognitiva hjälpmedel- kan vi visa upp?

Plan för test och genomförandet.

- Vilka produkter/tips ska ingå i tryggsäcken för kognitivt stöd, enkla för kund att använda och ta till sig.
- Test av tryggsäckarna med kognitivt stöd i första hand genom demensteamet.
- Hur ska produkterna visas i montrar, bilder och exempel på produkter som man kan klämma och känna på som medborgare.
- Vad krävs för att fler medarbetare ska kunna visa upp och använda tryggsäcken med kognitivt stöd?

Affärsmodell

I första hand är arbetshypotesen att vi ska visa upp smarta enkla kognitiva hjälpmedel/saker som kunden sedan själv kan köpa i vanliga affärer.

Eventuell hyra av kognitiva hjälpmedel; är det hjälpmedel som ingår i den gemensamma hjälpmedelsnämndens sortiment är produkterna redan upphandlad. Är det hjälpmedel som ligger utanför nämndens sortiment och vi har för avsikt att erbjuda för uthyrning behöver någon form av upphandling genomföras med hänsyn till gränsvärdet. Hur ska avtalet i så fall se ut?

Vid uthyrning behöver taxor och ev. avgifter för kunden/medborgaren ses över.

Beslut om att införa tjänsten.

Planera utbildning och information till medarbetare för implementering.

Information till kunder och medborgare. Nya arbetsprocesser behöver säkras

upp genom instruktioner. Ska hela eller delar av tryggsäcken kognitivt stöd visas upp i visningsrummet och i så fall vilka delar.

Utred ansvar och förvaltning i organisationen

Alternativ 1: Konceptet tryggsäck för kognitivt stöd används för att visa på produkter som kunden själv kan köpa i vanliga butiker. Utredda vilken funktion som ska ansvara för att hålla tryggsäcken uppdaterad med nya smarta kognitiva hjälpmedel/saker på marknaden och utifrån detta ha aktuell innehållslista för tryggsäcken och vid behov uppdatera instruktioner.

Alternativ 2: Konceptet tryggsäck för kognitivt stöd används för att visa på produkter som kunden sedan kan hyra av kommunen eller köpa själv i vanliga butiker. Utredda vilken funktion som ska ansvara för att hålla tryggsäcken uppdaterad med nya smarta kognitiva hjälpmedel/saker utifrån avtal med leverantörer och produkter på marknaden. Ansvar att utifrån detta ha aktuell innehållslista för tryggsäcken och vid behov uppdatera instruktioner.

Visningslägenhet

Visningslägenheten motsvarar en etta med kök och badrum och ligger inom Resurscentrum.

Visningslägenheten visar hur lägenheter kan vara utformade med olika exempel på anpassningar för att vara en plats som erbjuder trygghet hela livet. Lägenheten är också skapad för att vara en bra arbetsmiljö om det behövs personal i bostaden.

Förutsättningar (tekniska och personella)

I lägenhet bör finnas mycket teknik som förenklar och underlättar i vardagen. Digital teknik som ger stöd, med hjälp av bilder eller påminnelser, ökar självständigheten och då behövs ingen som berättar hur saker ska göras eller påminna om att något ska ske. Tekniken ska fungera som ett kognitivt stöd.

Visa lösningar ska även underlättar för fysiska svårigheter. Inredningen ska vara speciellt utvald för att den boende ska trivas och må bra. Rummen ska ge en logisk känsla, och möblerna ska vara placerade så att de är väl synliga och har bra sitthöjd och komfort.

Det ska även vara lätt att städa då städning ofta medför problem. Många vill klara sig själva, men orkar inte med tunga lyft eller otymplig utrustning. I lägenheten ska städskåpet vara överskådligt och dammsugaren ska vara både lätt att lyfta och att hantera.

Badrummet ska vara överskådligt. Teknik i kombination med enkla vardagsprodukter ger trygghetskänsla och det blir enklare att klara av alla dagliga sysslor. Den vanliga inredningen ska kunna ge stöd vid behov så att inga specifika stödhandtag ska behövas. Handdukshängare, duschhyllor och handfat ska också fungera som stödhandtag. Handfatet ska även ge förutsättningar för avlastning.

Belysningen i lägenheten bör ha två lägen, ett anpassat för dagen och ett för natten. Ögat har behov av olika ljusstyrka vid olika tidpunkter. Under natten bör ljuset vara mer dämpat för att inte blända. Exempelvis hjälper vertikala ljuslister i dörrkarmen in till badrummet till med rumsuppfattning och gör det lättare att hitta. Det bör gå att styra allt ljus efter det egna behovet.

Vid ytterdörren bör finnas en knapp med vilken all el kan stängas av när den boende lämnar lägenheten och går ut. Systemet bör även larma om någon utrustning är påslagen.

Sovrummet ska vara lugnt och praktiskt inrett för att ge god sömn och avkoppling. En heltäckningsmatta och mörkläggningsgardiner kan dämpa störande ljud och ljus.

Lägenhetens kök bör fyllas med ny och spännande utrustning. Ugnen ska sitta i arbetshöjd och en modell med ugnslucka som glider in under ugnen när den öppnas, underlättar tex för den som sitter i rullstol. Köket ska vara utrustat med praktiska vardagsredskap och porslinet utvalt efter bla personer med nedsatt rörlighet. För att underlätta bör ett köksskåp vara höj och sänkbart. Ett av skåpen bör ha luckor av glas för att innehållet ska vara överskådligt.

Tekniska förutsättningar: Bredbandsuppkoppling.

Personella resurser: Arbetsterapeuter och sjukgymnaster/fysioterapeuter kompetens ska säkerställas genom utbildning inom de digitala hjälpmedel och vardagshjälpmedel som finns i lägenheten.

Beskriv behovet av tjänsten

En viktig aspekt för vård- och omsorgsförvaltningen är att öka den enskilde individens möjlighet till att så självständigt som möjligt få möjligt att bo kvar hemma. För att uppnå det behövs ny teknik, smarta produkter och hjälpmedel prövas och visas som komplement till det traditionella.

Visningsmiljön kan användas för träffar och visningsmöten. Enskilda besökare erbjuds möjlighet att prova och få professionella råd.

Kommunikation och information

Det viktigaste syftet är att ge kunderna ökad livskvalitet och möjlighet att bo kvar hemma.

I lägenheten får besökarna information om vilka hjälpmedel de kan köpa själva och vilka som kan förskrivas. Somliga lösningar i lägenheten kan även handla om en bostadsanpassning och information ska finnas gällande vad det innebär. Eftersom många produkter säljs i affärer, apotek och via webbshop samt på postorder finns information, kataloger och broschyrer att ta med hem och för den som behöver finns möjlighet att få hjälp att beställa.

Lägenheten kan användas i samband med förskrivning av hjälpmedel.

Information behöver ges till såväl allmänheten som kunder och dess anhöriga även alla professioner som på olika sätt arbetar inom kommunens vård- och omsorg.

Det finns många produkter som kan bli mer tillgängliga genom information.

Vilken lösning (tjänst) ska provas

Etisk konsekvensanalys samt juridik

Kundernas valmöjligheter ökar.

De avtal som finns i dag gällande olika typer av hjälpmedel inom Hjälpmedelsnämndens område måste beaktas.

Plan för test och genomförandet.

Visningslägenheten ska vara klart under hösten 2016 men kommer att vara under en ständig utveckling då mycket händer inom områden.

Aktiviteterna i visningsmiljön kommer löpande att utvärderas och justeras mot verkliga behov.

Plan för test och genomförandet.

Affärsmodell

Visningslägenheten visar hur lägenheter kan vara utformade med olika exempel på anpassningar för att vara en plats som erbjuder trygghet hela livet. Lägenheten är också skapad för att vara en bra arbetsmiljö om det behövs personal i bostaden. Visningsrummet ska vara öppet för allmänheten, kunder inom Karlstads kommun samt personal inom vård- och omsorg. Visningslägenheten ska användas för träffar och visningsmöte.

Möjliga avtal med leverantörer ska utredas.

Beslut om att införa tjänsten.

Utred ansvar och förvaltning i organisationen

Utreda övergripande ansvar för produkten/tjänsten både när det gäller kontakter med leverantörer och utifrån hur produkten ska tillgängliggöras.

Införa ny tjänst virtuell cykel - MOTIWIEW

Motiwiew är ett motivationsverktyg som stimulerar äldre, funktionsnedsatta och personer med demens till ökad fysisk aktivitet.

Med hjälp av video och ljud kan användaren genomföra en cykeltur i kända omgivningar och utifrån sina minnen. Konceptet är enkelt att använda och består av en displayenhet med motivations filmer som kopplas till en TV-skärm. Detta kombineras med en för personen anpassad motionscykel

Filmerna har individuellt soundtrack som bidrar till att göra upplevelsen till en helhet. Ljudet bestäms utifrån sammanhang och det kan vara gammal radio, naturens ljud eller musik från tiden då målgruppen var ung.

Förutsättningar (tekniska och personella)

Tekniska förutsättningar: IT miljö på arbetsplatsen

Personella förutsättningar: Personal behöver kunna hantera programvaran och klara skärmöverföring. I övrigt ingen särskild kompetens.

Beskriv behovet av tjänsten

Motiwiew – virtuell cykeltur - medför att kunder har möjlighet att genomföra en fysisk aktivitet i säker miljö samtidigt som den stödjer och väcker minnen till liv. Den virtuela cykelturen ger inspiration genom förnimmelser från kända miljöer. Detta är särskilt viktigt för att säkerställa god hälsa och välmående hos personer med demenssjukdom.

Kommunikation och information

Det viktigaste syftet med denna tjänst är att ge kunder ökad livskvalitet genom att få en fysisk aktivitet i säker miljö samt att ge möjligheter till minnesupplevelser från miljöer som är kända för kunden.

Information ges till kunder om hur tjänsten fungerar och vad nyttan är.

Vilken lösning (tjänst) ska prövas

Motiwiew

Lösningen skall initialt installeras på ett vårdboende för att sedan kunna genomföras på de vårdboende som är intresserade.

Efter Resurscentrums renovering kommer en Motiwiew att installeras även där.

Lösning är ett komplement till traditionell cykeletur. Tanken är att ge kunder ökad livskvalitet genom möjlighet till fysiskaktivitet i virtuella miljöer som är kända för kunden.

Etisk konsekvensanalys samt juridik

Ingen etisk analys behöver göras

Plan för test och genomförandet.

Efter beslut om genomförande planeras vad som ska testas och hur.

Vilka effekter gav piloten?

Vilka ekonomiska vinster finns?

Behöver något förändras?

Vad krävs av personalen?

Risikanalyt?

Hur ska informationen se ut för genomförandet?

Affärsmodell

Vid ett breddinförande som medger kostnader utöver gränsvärdet måste upphandling göras.

Beslut om att införa tjänsten.

Efter genomförd pilot på utsedd enhet så skall möjligheter för övriga finnas att köpa in tjänsten.

Utred ansvar och förvaltning i organisationen

Support av tjänsten kan ske internt eller via kontakter med företaget. Gäller då främst filmer eller handhavande av utrustning

Införa ny tjänst – Nära

Nära är en form av bildkommunikation. Nära körs via en säker lina, vilket gör att kund och personal kan samtala om vård- och stöd på ett säkert sätt. Nära är också anpassad för att vara enkel att använda. Kund kan enkelt styra tjänsten via en dosa med några få knappval och ha den kopplad direkt till tv/bildskärm.

Nära är en bra tjänst för samtal där det behövs både ljud och bild för att kunna ge stöd eller göra en bedömning. Samtidigt skapar den en extra trygghet eftersom samtalen till skillnad från vanliga telefonsamtal får möjlighet att se den som de talar med.

Nära kan användas inom flera användningsområden. Ett av dem är läkar- och hälso- och sjukvårdskontakt mellan kunder på vårdboende och vårdinrättning (sjukhus eller vårdcentral). Genom tjänsten skulle kunder med exempelvis sår eller behov av sjukgymnastik/rehab få hjälp och rådgivning utan att lämna vårdboendet.

Förutsättningar (tekniska och personella)

Till Nära ingår en digitalbox, en dosa, scart-kabel, strömkabel och en webbkamera. Till utrustningen behövs även en bildskärm/tv samt bredband. För den som ska ringa upp till Nära tjänsten behöver antingen bredband, webbkamera och ett program installerat i sin dator eller en app i surfplatta/mobiltelefon. Enda operativsystemet för surfplatta/mobiltelefoner som stöds till Nära just nu är Android.

Tjänsten kräver ingen större teknisk kunskap. Antalet knappval på dosan/kontrollen är begränsad. Den kan användas av personer med nedsatt hörsel tack vare att den ger ifrån sig signaler både i form av ljus och ljud när det ringer.

En viktig förutsättning för att tjänsten ska fungera är att det finns personal ex läkare eller annan vårdpersonal som har avsatt tid för att prata med kund via Nära.

Beskriv behovet av tjänsten

Genom Nära kan både kund och personal ha ett nära samtal, med stöd av både bild och ljud, även på avstånd. Det är en fördel för personer som har begränsad rörlighet

För vårdutföraren kan det innebära en kostnadsbesparing att slippa åka ut till kund. Den tid det tar att resa kan istället läggas på fler Nära besök.

Kommunikation och information

Budskapen för tjänsten ska vara:

- Tryggare samtal
- Närmare vård
- Flexiblare omsorg

En särskild kommunikationsplan för tjänsten kommer att tas fram.

Vilken lösning (tjänst) ska prövas

Tjänsten ska testas för telebildkommunikation för kunder genom att Nära tjänsten installeras på ett vårdboende och en vårdcentral. Kunder på vårdboende och inom närliggande hemtjänstområde ska prova att göra besök på vårdcentralen med stöd av Nära, istället för att förflytta sig till vårdcentral. Utformningen på testningen kommer att ske via Compares modell för testbädd.

Etisk konsekvensanalys samt juridik

Alla samtal sker via en säker lina vilket gör att kund på ett säkert sätt kan prata om sin vård och stöd.

Tjänsten kommer endast att testas på kunder som gett sitt godkännande att delta i piloten.

Plan för test och genomförandet.

Piloten beräknas starta den XX och pågå i XX månader. Därefter ska resultatet utvärderas.

Det som ska utvärderas är om kund upplever en god kvalitet på vårdkontakt genom att få hjälpen på plats. Det ska också mätas vilken typ av vårdinformation som upplevs ge den största nyttoeffekten hos både vårdgivare och vårdtagare genom bildkommunikationen.

Piloten ska testas via Compares modell för testbädd.

Affärsmodell

I dagsläget finns fyra stycket Nära tjänster från leverantören Joice Care. Vi har eventuellt möjlighet att få tillgång till några fler inom ramen för vad vi kan ha utan att behöva upphandla. Om tjänsten skulle få stor spridning så måste en upphandling göras. Om tjänsten ska införas så måste vi inom piloten ta reda på vad den ska kosta, om den ska vara valbar eller kräva en biståndsbedömning samt ta fram riktlinjer för hur tjänsten driftas. Det kommer också att leda till att man får titta över vilka som ska svara på Nära samtalen och under vilka tider som samtalen kan ske. Om anhöriga ska kunna nyttja tjänsten, vem sköter supporten till dem?

Beslut om att införa tjänsten

Om tjänsten ska införas behövs informationsmaterial, tydliga arbetsprocesser och nya instruktioner för hur samtal med Nära ska fungera.

Utred ansvar och förvaltning i organisationen

Den person som i dagsläget har information om tjänsten och en kontakt med leverantören om support och nya funktioner är it-samordnare Mikael Nordström. Om tjänsten lanseras så måste verksamheten själva kunna hålla i detta ansvar. För detta krävs både kommunikation, utbildning, riktlinjer och instruktioner.

Kristina Grubb Medicinskt ansvarig för rehabilitering